

ØKONOMISK KRISE 21. marts 2021

ANALYSE

Udarbejdet af
Erik Bjørsted
Cheføkonom
Frederik Olsen
Analytiker

Dansk økonomi har klaret sig godt gennem år ét med corona

Danmark er kommet bedre gennem coronakrisen end mange andre lande. Det danske BNP er faldet mindre end i Euroområdet, USA og Storbritannien. Faldet i BNP har i Danmark været på linje med det fald, vi har set i Sverige, som ikke indførte så skrappe restriktioner, som Danmark gjorde i foråret 2020. Normalt er Danmark et af de lande, hvor beskæftigelsen reagerer kraftigst på kort sigt, når vi rammes af en krise, men faldet i beskæftigelsen har ikke været så voldsomt, som man kunne have frygtet, og andelen af ledige, der er kommet i arbejde, har været blandt de højeste i Europa efter genåbningen.

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Danmark er kommet bedre gennem krisen end Euroområdet, Storbritannien og USA. Både faldet i BNP, det private forbrug, de faste bruttoinvesteringer og eksporten var i første halvår 2020 mindre i Danmark.
- Faldet i BNP har i Danmark været på linje med faldet i BNP i Sverige, som ikke indførte så mange restriktioner som Danmark.
- Normalt reagerer beskæftigelsen i Danmark meget hurtigt og voldsomt på en økonomisk nedtur, men beskæftigelsen er ikke faldet så voldsomt, som man kunne have frygtet. Det skyldes ikke mindst lønkompensationsordningen og de finanspolitiske stimuli.
- Mange ledige er kommet i job efter den første genåbning. Hele 36,4 procent af de ledige i 2. kvartal 2020 var i arbejde i 3. kvartal 2020, og vi har under krisen fået væsentligt flere arbejdsløse i job end i Sverige, Storbritannien og EU.

Sammenligner man de økonomiske nøgletal for Danmark, Sverige, Storbritannien, Euroområdet og USA, er det tydeligt, at vi i Danmark er kommet relativt godt igennem det seneste år med corona.

BNP

Nedgangen i BNP i første halvår 2020 var mildere i Danmark end i Euroområdet, Storbritannien og USA. Det fremgår af den første figur herunder, som viser den kvartalsvise udvikling i BNP siden 4. kvartal 2019.

Især Storbritannien var hårdt ramt i første halvår af 2020. Fra 4. kvartal 2019 til 2. kvartal 2020 faldt BNP med 21,4 procent i Storbritannien, mens der i samme periode var et fald på 15 procent i Euroområdet, 10 procent i USA og 8 procent i Danmark.

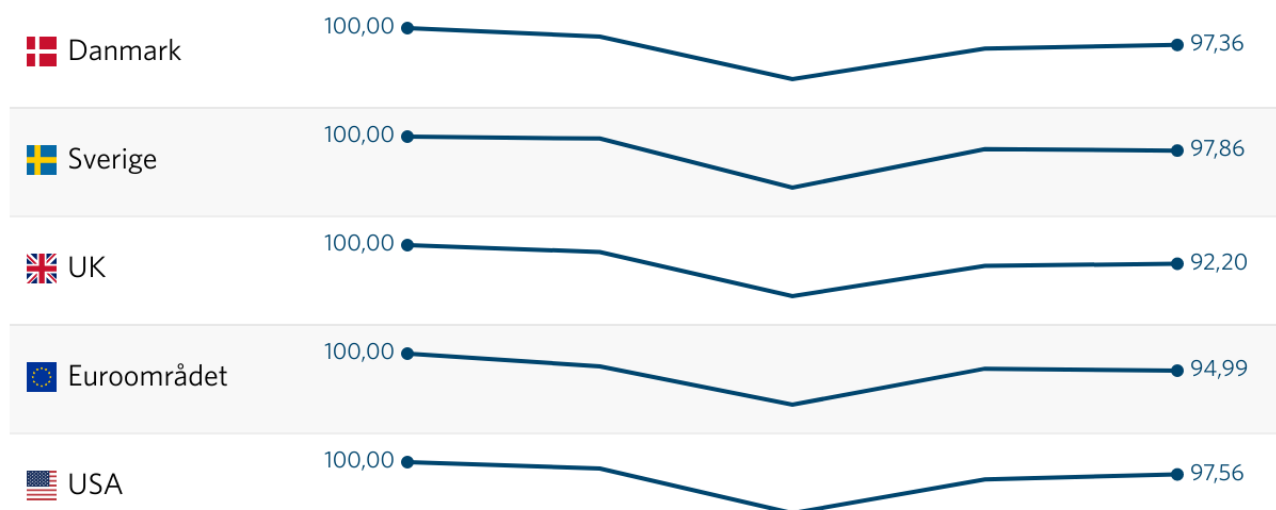
I andet halvår af 2020 er økonomien kommet tilbage på sporet, men den anden bølge af pandemien har lagt en dæmper på genopretningen, selvom der har været en moderat BNP-vækst i Danmark, Storbritannien og USA.

Bemærk også, at der ikke har været den store forskel i BNP-udviklingen mellem Danmark og Sverige. Det er interessant, fordi Sverige ikke indførte så mange restriktioner, som vi gjorde herhjemme. Det vidner

om, at nedgangen i økonomien først og fremmest skyldes selve virusudbruddet og ikke så meget restriktionerne.

BNP under coronakrisen

Figuren viser den kvartalvise udvikling fra 4. kvartal i 2019 til 4. kvartal i 2020.

Anm.: Data sæsonkorigeret

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af OECD

Det private forbrug

Ser vi på udviklingen i det private forbrug, ligner den udviklingen for BNP. Især Storbritannien var ramt af en markant tilbagegang, mens nedgangen var mere moderat for Danmark. Bemærk også at Sverige havde en lidt kraftigere nedgang i det private forbrug end Danmark i første halvår 2020. Igen vidner det om, at selve virusudbruddet og frygten for at blive smittet i høj grad er med til at sænke forbruget.

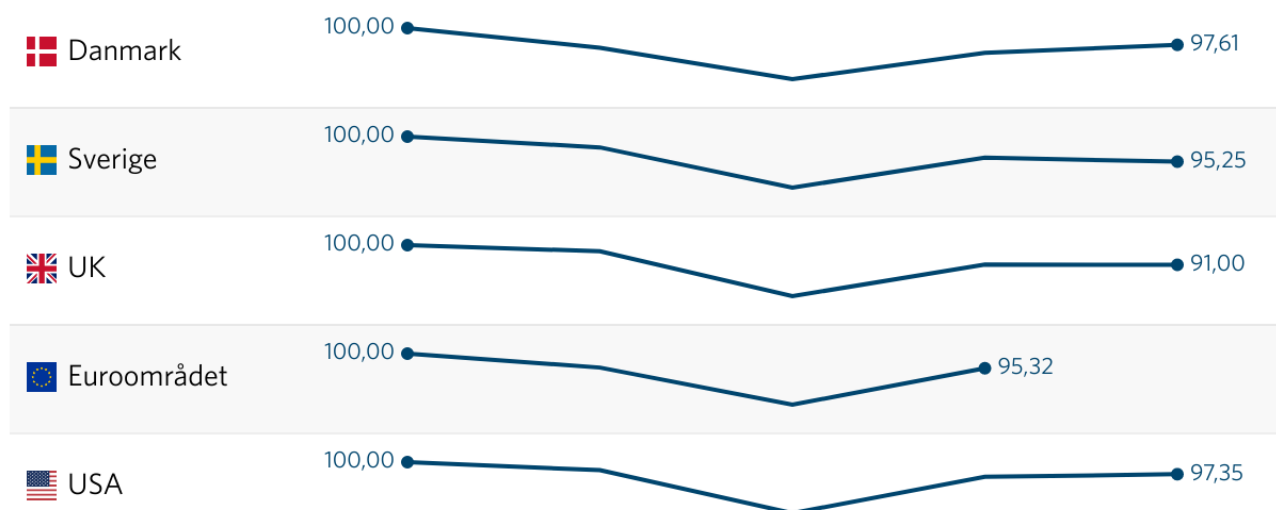
Der har været stor forskel på udviklingen i det private forbrug af henholdsvis varer og tjenester herhjemme.

Hvor det private forbrug af varer i Danmark er steget siden 2019, er det private forbrug af tjenester styrtdykket.

Det understreger, at coronakrisen opleves vidt forskelligt. Servicebranchen er fortsat hårdt ramt af krisen, mens andre brancher som onlinehandel har oplevet en stor stigning i efterspørgslen.

Privatforbruget under coronakrisen

Figuren viser den kvartalvise udvikling fra 4. kvartal i 2019 til 4. kvartal i 2020.

Anm.: Data sæsonkorrigeret

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af OECD

Faste bruttoinvesteringer

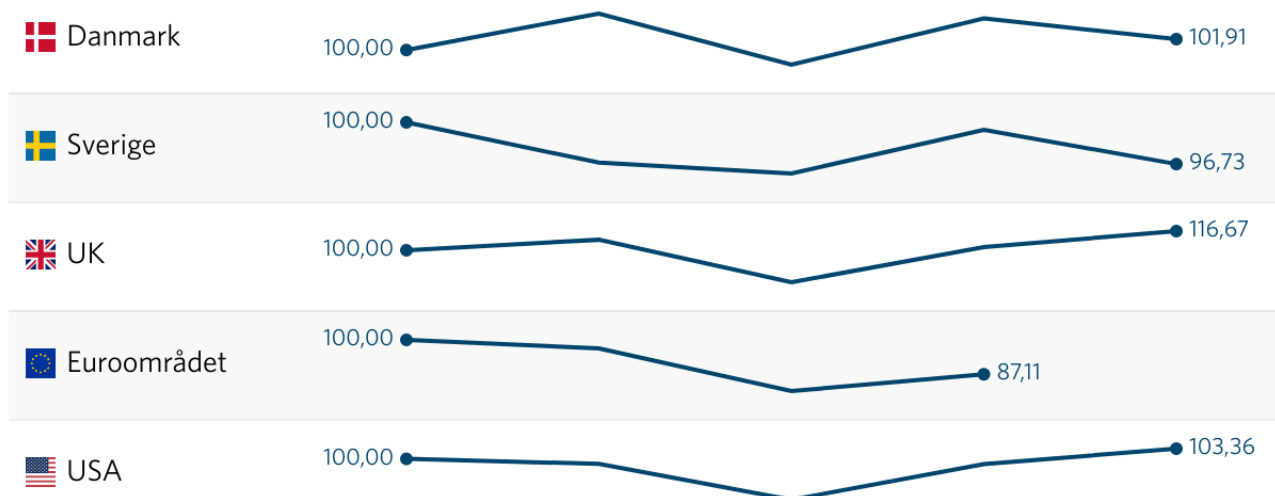
Under krisen har de faste bruttoinvesteringer også klaret sig relativt godt i Danmark, og er steget 1,8 procent i 2020.

Sammenlignes udviklingen i de faste bruttoinvesteringer med de øvrige lande, var faldet i 2. kvartal igen markant større i Storbritannien, der til gengæld har oplevet en stor stigning i bruttoinvesteringerne frem mod slutningen af 2020. I Euroområdet og USA var der også et stort fald i 2. kvartal 2020, men i USA er bruttoinvesteringerne sidenhen kommet godt igen.

Også når vi ser på udviklingen i de faste bruttoinvesteringer, har Danmark klaret sig lidt bedre end Sverige.

Faste bruttoinvesteringer under coronakrisen

Figuren viser den kvartalvise udvikling fra 4. kvartal i 2019 til 4. kvartal i 2020.

Anm.: Data sæsonkorrigeret

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af OECD

Eksport

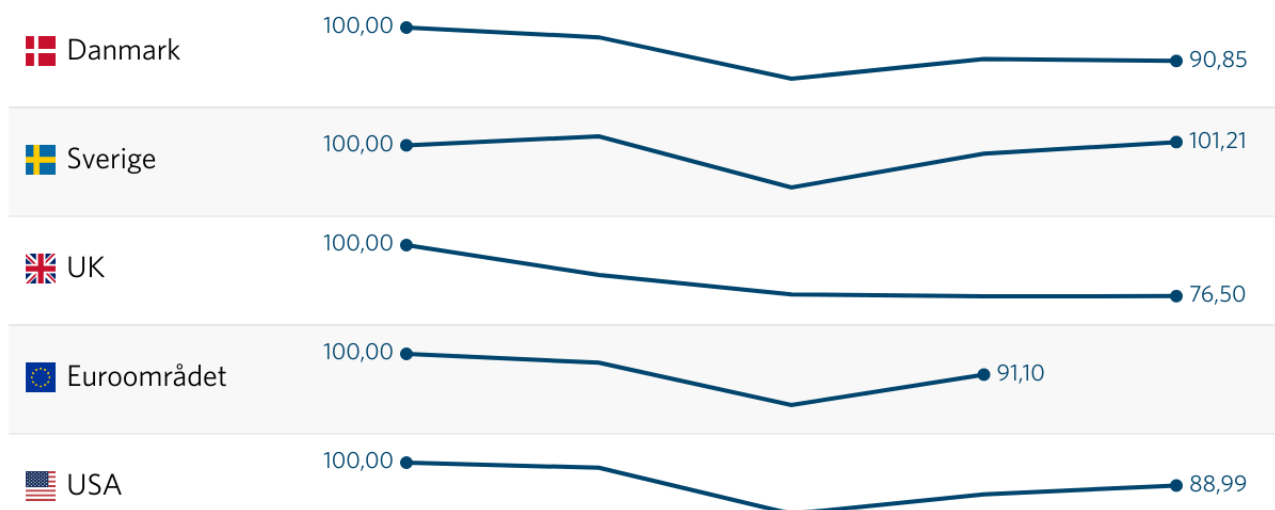
I forhold til eksporten er der fortsat mange danske eksportvirksomheder, der kan mærke følgerne af sundhedskrisen, men også faldet i Danmarks eksport har været mindre end faldet i Euroområdet, Storbritannien og USA. Fra 4. kvartal 2019 til 2. kvartal 2020 faldt eksporten i Danmark med små 15 procent. I både Euroområdet, Storbritannien og USA faldt eksporten med 20-25 procent. Det mindre fald i eksporten i Danmark kan skyldes, at efterspørgslen på de varer, vi eksporterer, ikke er så afhængige af konjunkturerne. Krise eller ej, verden har fortsat brug for fødevarer og medicin, som er nogle af vores vigtigste eksportvarer.

I 3. kvartal 2020 steg eksporten igen i både Danmark, Euroområdet og USA. Især Euroområdet oplevede en stor eksportfremgang i 3. kvartal. Til gengæld er eksporten i Danmark og Euroområdet bremset op i 4. kvartal. De britiske eksportvirksomheder lider også fortsat voldsomt under følgevirkningerne af både coronakrisen og brexit.

I forhold til eksporten er det dog Sverige, som har klaret sig bedst gennem krisen. Ikke mindst genopretningen af den svenske eksport har været kraftigere end for den danske eksport, hvor især den danske tjenesteeksport fortsat hænger i bremsen.

Eksport under coronakrisen

Figuren viser den kvartalvise udvikling fra 4. kvartal i 2019 til 4. kvartal i 2020.

Anm.: Data sæsonkorigeret

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af OECD

Beskæftigelse

Beskæftigelsen i Danmark er forholdsvis følsom overfor konjunktursvingninger sammenlignet med andre lande. Det skyldes ikke mindst vores meget fleksible regler for fyringer på det danske arbejdsmarked.

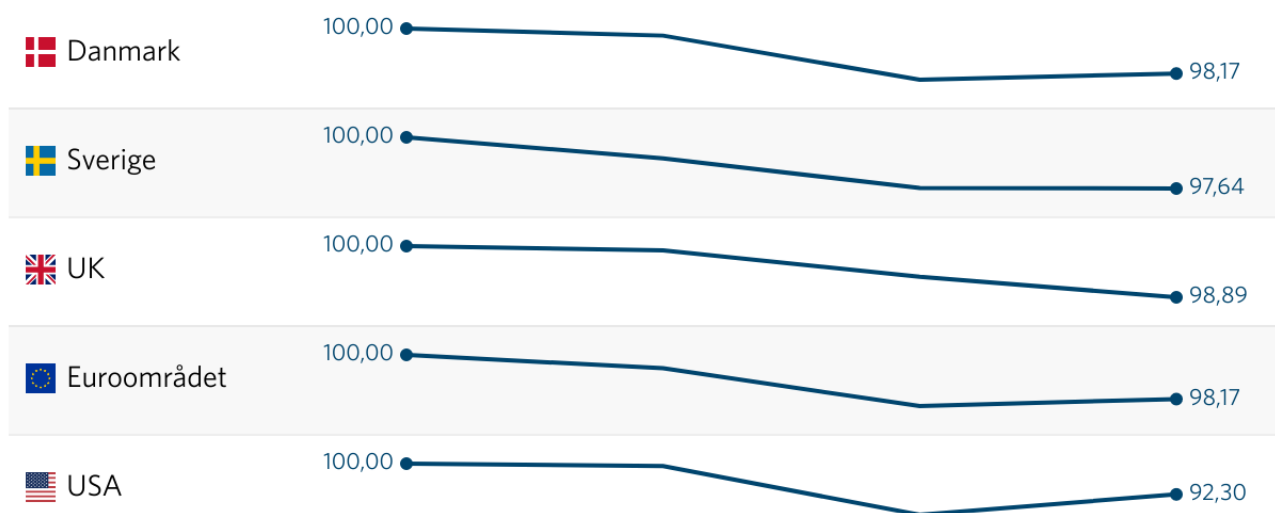
Når BNP falder med 1 pct., så falder beskæftigelsen ofte med lidt mere end 1 pct. i Danmark, mens det tilsvarende fald i beskæftigelsen typisk er mindre i mange andre lande.¹ Ikke desto mindre har arbejdsmarkedet overrasket positivt under coronakrisen. Da BNP var faldet med i alt 8 procent i løbet af første halvår, var beskæftigelsen "kun" faldet med 2,3 procent – altså med kun ca. 30 procent af faldet i BNP. Og så snart vi kunne åbne op, begyndte beskæftigelsen at vokse igen.

Selvom mange - især ufaglærte - mistede jobbet under nedlukningen sidste forår, har diverse hjælpepakker bidraget til at holde hånden under beskæftigelsen.

Finansministeriet vurderer at hjælpepakkerne og de finanspolitiske stimuli i 2020 var med til at holde hånden under 79.000 arbejdspladser.²

Beskæftigelse 15-64-årige blandt under coronakrisen

Figuren viser den kvartalvise udvikling fra 4. kvartal i 2019 til 3. kvartal i 2020.

Anm.: Data sæsonkorrigeret

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Eurostat

Mange ledige kommer igen i arbejde

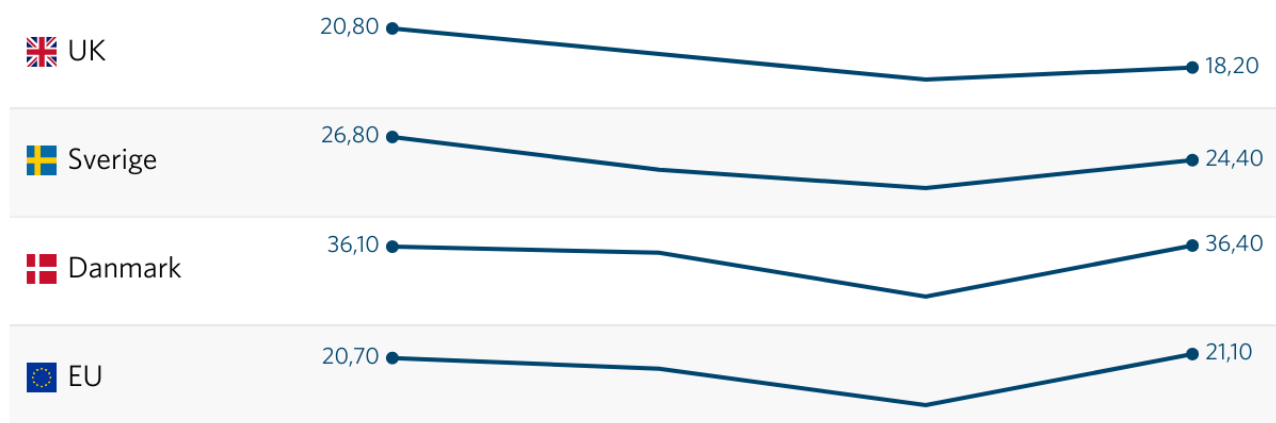
Coronakrisen lader derfor ikke til at have haft så alvorlige konsekvenser på arbejdsmarkedet, som man kunne have frygtet. Mange ledige er tillige kommet hurtigt i job.

Hele 36,4 procent af de ledige i 2. kvartal 2020 var i arbejde i 3. kvartal 2020. Det vidner om, at der efter genåbningen var mange jobåbninger, som de arbejdsløse i høj grad havde glæde af.

Holdes udviklingen op mod Sverige, Storbritannien og EU er det tydeligt, at vi i Danmark har været markant bedre til at få mange af de ledige fra 2. kvartal 2020 i job.

Overgang fra ledighed til job under coronakrisen

Figuren viser den kvartalvise udvikling fra 4. kvartal i 2019 til 3. kvartal i 2020. Den viser, hvor mange procent af de ledige i et pågældende kvartal, der er i beskæftigelse i det efterfølgende kvartal.

Anm.: Data sæsonkorigeret

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Eurostat

Pas på senfølger af krisen

Selvom vi er kommet bedre gennem krisen end mange andre lande, og mange ledige også kommer i arbejde, har vi ikke undgået en stigning i langtidsledigheden. Langtidsledigheden er vokset med over 10.000 personer under krisen, og hvis sundhedskrisen trækker ud, vil endnu flere blive langtidsledige.

Langtidsledigheden kan udvikle sig til en alvorlig senfølge af krisen, fordi langtidsledige nemt kan miste tilknytningen til arbejdsmarkedet. Ud over, at vi fortsat skal holde hånden under økonomien, skal vi derfor også have fokus på at hjælpe de langtidsledige tilbage i arbejde. Det kan være gennem opkvalificering eller virksomhedsrettede aktiveringsforløb.

Det er ikke kun herhjemme, at vi skal passe på senfølgerne af coronakrisen. I USA er andelen af langtidsledige fordoblet under krisen, og mange sydeuropæiske lande hænger også i bremsen.

Derfor er det godt, at præsident Biden vil give den amerikanske økonomi et boost. Bidens vækstpakke vil holde hånden under de amerikanske husholdningernes økonomi, så hovedmotoren i den amerikanske økonomi, forbruget ikke går i stå, men nok så vigtigt har Biden også ambitioner om grønne investeringer. Det kan både vi og resten af verden have glæde af.

Bidens vækstplan vil ikke kun skabe amerikanske arbejdspladser, men også arbejdspladser i resten af verden, fordi den amerikanske økonomi er afhængige af en masse produktionsinput fra andre lande. Det samme gør sig gældende for EU's stort anlagte vækstpakke. Den vil også medføre en masse positive spill over effekter, fordi vi handler så meget sammen i Europa.

1 https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/publikation/ae_tema-den-danske-model.pdf

2 Se Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse, Tabel 1.1